

Tomasz Luterek

REPRYWATYZACJA

ŹRÓDŁA PROBLEMU

Institut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk
Warszawa 2016

Spis treści

Przedmowa (<i>Wojciech Roszkowski</i>)	11
Słowo wstępne (<i>Ryszard Pesseł</i>)	15
Wstęp	21
1. Zarys doktryn i podstawowe pojęcia związane z przemianami prawa własności w kontekście procesów reprivatyzacyjnych	29
1.1. Wprowadzenie	29
1.2. Doktryny	31
1.2.1. Funkcje i rodzaje doktryn politycznych	31
1.2.2. Doktryny konserwatywno-liberalne	37
1.2.3. Doktryny rewolucyjne	42
1.2.4. Doktryny reakcyjne	46
1.3. Własność	51
1.4. Nacjonalizacja	54
1.5. Denacjonalizacja	59
1.6. Renacjonalizacja	61
1.7. Obywatelizacja	62
1.8. Komunalizacja	63
1.9. Konfiskata	65
1.10. Wywłaszczenie	66
1.11. Prywatyzacja	69
1.12. Uwłaszczenie	72
1.13. Reprivatyzacja	74
1.14. Restytucja i odszkodowanie	79
1.15. Użytkowanie wieczyste	80

2. Przesłanki legalności prawnej aktów nacjonalizacyjnych	85
2.1. Wprowadzenie	85
2.2. Legitymizacja władz i legalność aktów nacjonalizacyjnych	87
3. Polska Centralna – przesłanki polityczne i podstawy prawne aktów nacjonalizacyjnych oraz związanych z nimi regulacji reprivatyzacyjnych ..	97
3.1. Wprowadzenie	97
3.2. Nacjonalizacja nieruchomości ziemskich	98
3.2.1. Reformy rolne w Polsce	99
3.2.2. Reforma rolna w Polsce na tle podobnych procesów w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej	113
3.3. Nacjonalizacja przemysłu i usług oraz majątków opuszczonych i porzuconych	125
3.3.1. Nacjonalizacja w Polsce na tle podobnych procesów w Europie	126
3.3.2. Nacjonalizacja w Polsce	135
3.4. Komunalizacja i nacjonalizacja gruntów warszawskich	171
3.5. Nacjonalizacja dóbr martwej ręki	178
3.6. Nacjonalizacja nieruchomości leśnych	186
3.7. Nacjonalizacja fundacji i dóbr kultury	189
3.8. Konfiskata majątku osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego	193
3.9. Umowy indemnizacyjne	194
4. Ziemie Odzyskane – przesłanki polityczne i podstawy prawne aktów nacjonalizacyjnych oraz związanych z nimi regulacji reprivatyzacyjnych	199
4.1. Wprowadzenie	199
4.2. Przesłanki historyczne	202
4.3. Przesłanki kompensacyjne	213
4.4. Przesłanki reparacyjne (odszkodowawcze)	215
4.5. Przesłanki geopolityczne	225
4.6. Przewłaszczenie majątku na Ziemiach Odzyskanych z punktu widzenia prawa wewnętrznego	233
4.6.1. Nacjonalizacja	233
4.6.2. Prywatyzacja	236
4.7. Przewłaszczenie majątku na Ziemiach Odzyskanych z punktu widzenia prawa międzynarodowego	241
5. Kresy Wschodnie – przesłanki polityczne i podstawy prawne aktów nacjonalizacyjnych oraz związanych z nimi regulacji reprivatyzacyjnych ..	247
5.1. Przesłanki historyczne i polityczne problemu reprivatyzacji na Kresach Wschodnich	249
5.2. Nacjonalizacja na Kresach Wschodnich – polityczne i prawne podstawy aktów nacjonalizacyjnych	254
5.3. Aktualne regulacje odszkodowawcze	261

6. Przyczyny braku kompleksowych regulacji reprivatyzacyjnych w Polsce po 1989 roku	271
6.1. Wprowadzenie	271
6.2. Przesłanki polityczne braku kompleksowych regulacji reprivatyzacyjnych w Polsce po 1989 roku na tle podobnych procesów w wybranych krajach Europy Środkowej	272
6.3. Projekty ustaw reprivatyzacyjnych w Polsce po 1989 roku	285
6.4. Krąg kulturowy a ochrona własności w kontekście zaspokajania roszczeń reprivatyzacyjnych	299
7. Wycena wartości majątku objętego roszczeniami reprivatyzacyjnymi	305
Podsumowanie	317
Bibliografia	329
Indeks osób	343
<i>Summary</i>	347